

Magyarországtól 850,665 000 forintot tesznek ki, 32 millió évi kamattal, míg Ausztriának ugyanezen idő alatt államadóságai csak 795,665 000 forinttal szaporodtak, 30 millió évi kamatszaporodással.

Ha leszámítjuk a kiegyezés folytán elvált adóssági terhet (ami súlyos terhet, mert oly adósság volt, melyet az osztrák azért költött, hogy elnyomásunkra szerezze meg az eszközöket) és ha leszámítjuk a földterhmentesítési adósságot, melyek 1867 óta keletkeztek, azt látjuk, hogy adósságaink 1867 óta tőkében kitesznek 2.090,679.289 frtot és évi kamattal 86,581,691 forintot, holott ugyanebben az időszokban Ausztria csak 1.334,158.654 frt adósságot csinált, melynek évi kamatterhe 54,336.000 forint; tehát évenként kerek számban 32 millió forint több kamattal terheli a magyart, mint az osztrákot, pedig ez utóbbi kétszer annyi adózó lélekkel és négyszer annyi adózó képességgel bír.

Ha adatokkal szemben vajjon nem arcul csapása a józan észnek azzal érvelni, hogy fizessünk többet, mert sokat költünk?

De hasonlítsunk össze néhány jövedelmi tételt Ausztria és Magyarország között: A földjövedelem Ausztriával 164,584,585 forint, Magyarországon 144,559,624 frt. A hájjövedelem amott 212,809,009 frt, nálunk 77,769,028 frt. A keresetadó és a jövedelem I. osztálya amott 206,370,500 frt, nálunk 94,337,042 frt, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok jövedelme amott 145,157,000 frt, nálunk 34,195,910 frt; a tőkekamat és szelvényjövedelem amott 153,913,000 forint, nálunk 41,790,110 frt. Ezekből az arányt összehasonlításokból a kiderülő arány 69:22 és 30:78; de azért mégis hír szerint 344 és 349 közt habozik a magyar nagylelkűsége.

Mialatt egy pár rongyos milliót készül az ország odadobni martalékul a

kielégithetlen osztráknak, addig az ország adóssága, összevetve a magányosok adósságával, meghaladja már az egész ország földbirtoka értékének két harmadát; az ország minden részéről pedig segítségért kiáltanak az inszégések és az éhezők.

Ez a mai helyzet; ezt türi a nemzet, de nemcsak türi, hanem még nagyot is alszik rajta.

Kossuth Ferencz.

BELFÖLD.

Uj törvényjavaslat. Az igazságügy-miniszter törvényjavaslatot terjesztett a Haz ele a polgári törvénykezési rendtartás módosításáról. A javaslat az előkészítő vezetések meghozatalát az eddigi törvény-zeki tanács helyett az előadóra, mint egyes bíróra bizza, mialatt egy a törvényszékek mint a felsőbb bíróságok munkaköre kevesbitve lesz és az illető esetekben az ügyek elintézése is gyorsabban fog menni.

A bécsi egyezkedés. A király kedden délelőtt előbb Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásiügyi minisztert, azután Lukács László dr. pénzügyminisztert fogadta egy-egy óráig tartó kihallgatáson. Az eddigi tárgyalások a két pénzügyminiszter közt eredményre nem vezettek, mihelyt a számadási kimutatások elkészülnek, a konferenciákat újból folytatják. Ezuttal kizárólag csak a kvótaküldöttségek elé terjesztendő megállapítások képeztek a tanácskozás tárgyát, sem az örösi forgalom, sem pedig a jaradekadó kérdése szoba sem jött. Lukács László dr. pénzügyminiszter Popovics dr. miniszteri tanácsossal és Szukováthy osztálytanácsossal tegnap este Bécsből hazaerkezett. Wlassics Gyula dr. közoktatásiügyi miniszter csak tegnap érkezett vissza Budapestre.

A szegedi mandátum. Szegedről írják: Szeged közp. választmánya hétfőn d. u. 5 órakor ülést tartott és a Tisza Lajos gróf halálával megüresedett I. ker. mandátum betöltésére febr. 15-ét tüzte ki. Jelölt még nincs. A szabadelvű párt vezetési Tisza Istvánt szeretnék jelöltül megnevezni. A jelölés ügyében legközelebb nagy partgyűlés lesz. Tisza gróf azonban — mint Budapestben jól értesült körökben tudják — nem fogadja el a jelöltséget.

Székének vita a szabadelvű pártban.

A szabadelvű párt keddi értekezletén a földmiveltési tárca költségvetésével foglalkozott. A mint híre jár, ennek a budgetnek képviselőházi vitájában nagy számmal fognak részt venni a párt tagjai s tüzetesen meg fogják ez alkalommal világitani a gazdasági válsággal kapcsolatos kérdéseket. Ennek a szándékának semmi nyomát sem árulta el a keddi értekezlet. Alig 40 párttag vett benne részt s a pénzügyi bizottság előadójának ismertető beszéde után mindössze is ketten szóltak a költségvetéshez, azok is jóformán csak a szőlőtermelést érdeklő ügyekben. Azt sürgeték vezetesen, hogy a földmiveltési miniszterium elegendő székéneket becsáson a szőlősgazdák rendelkezésére, mert a mult évben is, kivált a Dunántul, sokan nem kaphattak székéneket; továbbá hogy a sáros-pataki szőlővesszőtelepet oly mértékben fejlesztse, hogy az képes legyen kielégíteni a Hegyalján nagy arányban megindult szőlőrekonstrukciónak igényeit. Az egyik felszólaló azt is figyelmébe ajánlotta a miniszternek, hogy a munkás törvény népies magyarázatát osztassa szét minden közszében s tegye ékként lehetővé, hogy a nép megismerkedjek a törvénynek rendelkezéseivel. Darányi miniszter megnyugtató választ adott a felszólalóknak. A székéneket óriási mértékben megnövekedett igénybevételére való tekintettel megkésztette a kormány a zalathnai gyár termelését s ez sem lévén elégséges, a mult évben táviratilag rendelt meg Marseillen székéneket, most pedig a zalathnai gyár további kibővítése van folyamatban. A szőlősgazdáknek egyébként idején be kellene jelenteniök a szükségletüket, nem úgy mint eddig, hogy igeo sokan az utolsó perczre halasztották azt és aztán panaszokd k, hogy nem juthattak székénekhez. A sáros-pataki telep kellő mértékű kibővítést fog nyerni, mihelyt az ehhez szükséges amerikai szőlővessző mennyiség rendelkezésre áll. A rekonstrukción különben nem várt arányokban indult meg s egyik következménye ennek az, hogy a kopár területeknek ma már sok helyütt nagyobb az értéke, mint volt, midőn filoxera még nem pusztította el róluk a szőlőt. A munkás törvény népies fölolvásások után való ismertetéséről gondoskodni fog, s a törvényt magát egész terjedelmében beiktatattja a munkások igazolvány könyvébe. Ezek után minden módosítás nélkül megszavazta az értekezlet a földmiveltési tárca költségvetését.

ben repültünk volna két ujnyi magasságban a föld felett! Vannak perczek, midőn az életnek szárnyai nőnek. Oh fiatalság, szerelem! Oh, te kitűnő szent gústiniái fehér bor!

Ekként tépelődve, jó óráig haladtam, míg végre fejfel keresztül furva magam egy sűrű ösvényen, kiértem az utra az 54-ik számú órház mellé. Kis faház volt, mint errefele valamennyi órház, befuttatva a kuszó tők indáival, mellette kis konyhakert, két fa, egy kut . . . de ebben az órában nekem úgy tetszett, hogy valami remete vagy valami emberbarát hajléka áll előttem. Miért nem elhettünk mi ketten Adelaide fent a havason egy ilyen magányos, elhagyott kis házikóban, egő sziveink lángjával megvilágítanók az utat a fáradt utasoknak. Mi minden nem jut az embernek eszébe, ha vig lakodalomról tér haza!

Veres üregű lámpás volt a földre téve és veresos fény arasztott a pálya kövicséire. Egy másik fehér kis lámpa csak halványan világítja meg a kis ház belsejét.

— He! Van valaki idebenn? Soká ján még a milánói vonat?

Hívásomra egy férfi jött ki.

— Első osztályu jegyet Milánóig — kiáltottam — el a fősvényességgel! És leültem a fal mellett kis löczára, kinyujtva a jarástól és ugralástól kifáradt lábzsaraimat. Biztosra vettem, hogy külön szakaszban fogok utazhatni és jót alhatom az uton.

Mialatt jegyemre vártam, hallottam, hogy

a vasuti ór a benn a házban így szól valakinek:

— Azt mondta neked? Na, tanuld meg: ha van kedved hozzá, te gyalagatos, te atkozott . . . és egy súlyos kez ütése hallatszott, utána tompa nyöszörgés.

Senki sem válaszolt erre az ütésre, akár csak egy liszteszakot ütöttek volna. Midőn az ór lámpással kezében kijött, egy perczre homályosan kivethetem egy asszony körvonalaait, a mint kezeibe temetett arcczel az ágy szelén állt.

Azután ismét minden elhomályosult odabenn. Az ór szegre akasztván a lámpást, közben morogva szidta a szenteket, de szavaiból kiértett, hogy a jó ember kedve ellen karomkodik és nincs szokva hozzá.

Középkorú férfi volt közönséges vonásai nem árultak el semmi különösét, de arczának az idő, szél és naptól szántott barázdái között is feltalálható volt a jölelkü ember, a ki valami gonosz szellemmel kénytelen most harczra kelni.

Szólanul adta át a jegyet és vette el az arát. A földről felemelte a veres lámpást, hogy tiz lépésnyire, a vonattal szembe helyezze el.

Eközben egy falusi is érkezett az állomásra. Kigombolt zekével, háttal megdült a falnak, majdnem közvetlenül a kis lámpás alatt.

Valami ostobaságot mondott. Válasz helyett ezzel a kérdéssel fordultam felé:

— Mi baja az órnak?

— Dühös mint a veszett kutya.

— Úgy látszik, megvert valakit?

— Már egy óra óta szidja.

— Kit?

— A leányát, a ki rozsz fat tett a tüzre.

— Tud valamit róla?

— Volt odafenn az uraságnai egy kertész jó madár volt, egy furfangos velencei, a ki sokat tud mesélni. Assunta meghallgatott, most aztán sirhat ám, ha nem is csipi a hagyma a szemet, De mind ilyenek a lányok csupa büszkeségből megvetik a parasztot, annak a daróc ruhaja szagos nekik; azután reakadnak az ilyen czukorbábra . . . Ez azután a faképnél hagyta, és a mi megtörtént hat megtörtént.

— Szegény leány!

— Az bizony örökre tönkre van téve; nem adja azt már férjhez az apja. Nem kell már az ördögnek sem. Ma reggel hallotta a leány, hogy az ő velenceie megérkezett Sestóba a gróffal. Ucczu neki, Assunta a legforróbb napban neki vagott a réteknék és a koresmában reá akadt az ott borozgató kedvesére.

Elbeszélte neki kétségbejítő helyzetét, de a velencei tréfára fogta a dolgot, adott neki másfél lírát, hogy vasuton térjen haza, azután valami ürügy alatt kisetített és a könyha ajtaján keresztül megszökött. Üthetik anak már a nyomát! En tudom, hogy majd meg-

A h
lanos polit
lat álljon
változtat
a nyelvke
A kleriká
alatt álló
ellen ford
folytán má
ha nem vo
kel egyesü
házban k
erdekeik a
zására mu
kozast fog
megjelené
tegnap He
hogy Couc
kozatai ut
lehet sem
nem ismer
cseh nemz
tudniok k
az uj nyelv
nek kell é
egyesenél
egyenjogu
nyelvrend
tiseget sér
fel megna
távirat sz
kedd n Be
megváltoz
jelen leg
vedjek.

A ke
mények d
tagadjak
a kínai k
Kina azér
orosz haj
C-aónak
lása kö
zatban, h
módon k
az állita
a helyet
hadihajó
Arthurba
gesnek n
vanitják
Japan kö
bizonyos
államfer

szökik A
a ki meg

nyát, m
nem vesz

be lépni,
A f

az bizony
rozaskor
ság ele.

— mond
hetsz az
latszott

Ass
temelett

nyeremet
ne tapos

lútal fal

A p
serüen e
találtam,
lusi drac

Fő
melylyel
fozasát
szennye

ho y eg

KÜLFÖLD.

A helyzet Ausztriában. Hogy az általános politikai helyzetben megint más fordulat álljon be, a németeknek az a réze változtatott egyet álláspontján, amelyik eddig a nyelvkérdésben a kormány székéret tölta. A klerikálisok és az Ebenboch vezetése alatt álló felsőausztriai németek a csehek ellen fordultak és a csehek az új helyzet folytán már azt a kérdést kezdik feszegetni, ha nem volna-e jobb a szabadelvű németekkel egyesülniök, mert hiszen ezekkel egy hazában laknak s társadalmi és gazdasági érdekeik azokéval azonosok. A csehek habozására mutat, hogy egyelőre mintegy varakozást foglalnak el az új nyelvrendeletek megjelenéséig. Ily értelemben nyilatkozott tegnap Herold is választói előtt, mondván hogy Coudenhove helytartó ismeretes nyilatkozatai után az új nyelvrendeleteket nem lehet sem helyeselni, sem elítélni, mert meg nem ismeretesek. Ha azonban sértenék a cseh nemzetet, akkor a cseh képviselőknek tudniok kell kötelességeiket. Herold szerint az új nyelvrendeletekben a következő elveknél kell érvényesülniök: A cseh királyság egységének sérthetlensége; a két nyelv egyenjóságának építése; ha a mostani nyelvrendelet az egyik, vagy a másik nemzetiséget sérti, a változtatások csakis a sértett fél megallgatása után eszközözendők. Prágai távirat szerint különben Rieger dr. és Bras kedden Bécsbe mentek, hogy a nyelvrendeletek megváltoztatására vonatkozó tárgyalásokon jelen legyenek és a csehek érdekeit megvédjék.

A keletázsiai kérdésekben előállott események dacára bizonyos oldalról még mindig tagadják Port-Arthur orosz okkupációját. Így a kínai kormánytól eredő nyilatkozat szerint Kina azért volt kénytelen Port-Arthurban az orosz hajók telelését megengedni, mert Kiao-Csaonak Németország által történt megszállása következtében nem volt abban a helyzetben, hogy az orosz hajórajnak a szokott módon Kiao-Csaóban adjon telelő helyet. Az az állítás, hogy Oroszország megszállná ezt a helyet, alaptalan. Kina hajlandó az angol hadihajóknak is megengedni, hogy Port-Arthurban horgonyt vessenek, ha ez szükségének mutatkoznék. Merőben koholtak nyilatkoztatást az a híresztelés is, hogy Anglia és Japán közös eljárást állapítottak volna meg bizonyos esetelőségekkel szemben. A két ország államferfiái e kérdéssel nem foglalkoztak.

Dreyfus és Oroszország.

Ségen beszélnek már arról, hogy Dreyfus kapitány, ha tényleg árult is el katonai titkokat, ezeket nem Németországnak, hanem Oroszországnak árulta el. A Stuttgarter Beobachter mai száma határozott formában ad kifejezést ennek a gyanunak egy Verlinből érkező tudósítás alapján.

A stuttgarti újság szerint Drayfus Német országgal tényleg nem érintkezett, hanem közölte a szövetséges Oroszországgal, hogy Franciaország katonai ereje nem felel meg annak, amit erre vonatkozólag Szent Pétervárról jelentettek. Dreyfus czeje az volt, hogy Oroszország által nyomást gyakoroljon Franciaországra, de azt érte el vele, hogy Szent Pétervárról bizalmatlankodni kezdtek és Mohrenheimot visszahívták.

A kormány persze most nem akarja bevalani, hogy tehetetlenségét éppen a legjobb barátjának árulta el egyik titkja, de a német lap azt mondja, hogy információi olyan forrásból erednek, melyek a legmagasabb diplomáciával alinak összeköttetésben.

Február 1-én tették közzé azoknak az esküdteknek a névsorát, akiket Zola pörének tárgyalására berendeltek, hogy aztán a sors döntse el, hogy közülök melyik 12 fogja az esküdtszéket megalkotni. A 36 esküdt és 4 potoskadt közt van: 19 kereskedő, 4 vendéglős, 3 tőkepenész, 2 háztulajdonos; 2 építkezési vállalkozó, 2 műépítész, 1 könyvnyomozás, 1 magánhivatalnok, 1 orvos, 1 biztosítási igazgató, 1 bankfelügyelő, 1 közjegyző és 1 kintorúas.

A tanúk közül, kiket Zola meg akar idéztetni, meg fognak jelenni a hajdani Dupuy kabinet tagjai, kiknek kormányza alatt a Dreyfus per folyt. Poincaré, ki az akkori kabinet tagja volt, hajdani tartsait ebédre hívta meg és felszólította, hogy Zola megkeresésének engedjenek. Az illető exminiszterek, kiknek legnagyobb része megjelent az ebéden, a következők: Dupuy Poincaré Hanotaux, Barthou Leygues Delcassé, Mercier tábornok, Guérin, Aiger, Lourtiérs. Az akkori tengerészeti miniszter, ki ma a köztársaság elnöke, vagyis Faure Felix, nincs a Zola által beidezett tanúk közt.

A tárgyalás nem lesz nyilvános, mint ezt a Havas-ügynökség egy keddi jegyzéke teszi közzé. Belepő-jegyet nem adnak ki egyet sem.

A Siécle írta meg legelőször, hogy Mäns ter gróf, Németország párisi nagykövete, hiva-

tnosan közölte Hanotaux francia külügyi miniszterrel azt a nyilatkozatot, melyet Bülow külügyi államtitkár tett a pénzügyi bizottság előtt a Dreyfus ügyben.

A Temps aztán a Havas ügynökségnek egy berlini jan. 29-iki távirata alapján azt jelentette, hogy a lapok ezt a hírt megczáfolják.

A Siécle a czáfolathoz a következő megjegyzést fűzi:

»Ez a czáfolat egy kicsit különös. A berlini lapok, melyek pár órával előbb jelennek meg, mint a Siécle, hogyan czáfolhatnak meg olyan hírt, amely még el sem jutott hozzájuk?

A Piquart ezredes ügyével megbízott nyomozótanács kedden délután ülést tartott a Mont-Valérien-en St-Germain tábornok elnökelete alatt. Piquart ezredes kihallgatása után több tanut hallgattak ki, közülük Galliffet és Gouse tábornokokat. Az ülés délután egy-negyed hat óráig tartott.

Szinház.

Folt, amely tisztit.

Irta: Jose Echegaray.

Fordította: Patthy Károly.

Először adotta a debreczeni színházban folyó évi február hó 2-án.

A debreczeni színháznak ismét volt egy magas színvonalon álló estéje. A nagy Echegaray-nak modern sorstragediája, »A folt, amely tisztit« került színre először zsufolt ház, előkelő díszes közönség előtt oly műveszi, gondos előadásban, aminőt a debreczeni színpadon s a mostani társulatól egyáltalán várni lehet.

A darab meséje röviden ez: Matilde (Fáry Flóra) egy uzorás rossz embernek a leánya, — a nyja, kit a leány sohasem ismert, szegény egyszerű asszony volt, — de akit Matilde atyja mégis szeretett s elakart venni, amde Enriquetának (Halmy M.) családja ezt megakadályozta s a szegény nő nyomorban halt el; leánya is csak egyszer látta, hogy sohase feledje; mikor atyja vele együtt menekült a megvetett anya elől, de ez egy találkozás elég volt arra, hogy örökre feledhetlenül vésődjek be a szerető anya emléke a gyermekleány szívébe, holott nem is tudta, csak ösztönszerű sejtélemmel találta ki, hogy az a nő anyja volt.

A bizonyosságot később szerzi meg don Justótól (Szathmári Árpád.) Matilde atyja gonosz manipulációval teljesen tönkreteszi Enriquetát a családját: szülei elhalnak, am a haldokló uzorás megkereti a lálos agyan leányát, hogy jóvá teszi Enriquetát a val szemben azt a sok rosszat, amit ő vétett ellenük.

A két árva, kik köz a sors keze oly végetes választófalat emelt, Donna Concepcion (F. Csiga házi Etel) házába kerül, ez a nő, mint távoli rokont fogadja őket fel; de rokonszenve Enriquetát a felé hajlik, kinek szomorú sorsa részvétellel tölti el s ki rendkívül gyöngédeknek, nagylelkűnek gyermekdednek mutatja magát és a világ is annak tartja, holott képmutató, rossz nagyravágyó; ellenben a felfogadó anya bizalmatlan és gyöngédtelen, az atya emléke miatt is, Matilde hoz, kit a világ felreismer holott le kében is jó, nemes és önfeláldozó.

Itt kezdődik maga a dráma Enriquetát a gyűlöli Matildet, de ezt ügyesen leplezi és úgy tünteti föl magát, mint az utóbbi gonosz üldözésének nagylelkű gyermekded áldozatát; Matilde anyja barátjának don Justónak tanácsára és saját esküje miatt legyőzi Enriquetát a iránti természetes elleaszenvét s szeretettel, gyöngédséggel környezi őt, gonoszúsága dacára Enriquetát a lángolón szereti don Juliót (Tanay) de elhatározza, hogy meg sem lesz az öve, mert az szegény, hanem donna Concepcion akarátának is engedve don Ferrnandot (Vidor) nevelő anyjának fiát akarja, mint előkelő, gazdag embert, halójába keríteni s aztán tovább szeretni don Juliót kit nem egyszer keresett fel lakásán, angol nevelőnőjétől segítve.

szöki Ausztriába rozmarinot tenyészteni, és a ki megjárta az megjárta.

— Nagy zivany lehet, az bizonyos.

— Most az ör maga tarthatja el a leányt, mert a dolog kitudódott és a leányt nem veszik többé a szövgyarba.

— Itt igazán a törvénynek kellene közebe lépni.

A falusi nevetni kezdett.

— Hat hiszen zandárok vannak nálunk, az bizonyos, de azok csak arra jök, hogy sorozáskor behajtsák a leányeket a bizottság elé.

— Megfojtom... ee téged is, te alávaló! — mondta az ör eltompult hangon. Most mehatsz az utcára te gyalázatos! és újra halatszott egy ütés.

Assunta sírás és sóhajrás nélkül kezébe temetett arccal fogadta az ütlegeket.

— Becsületes megpróbója, lopod a kegyeremet! Nem tudom mi tart vissza, hogy el ne tapossalak!

— Hagyja békén Vergello — kiáltott a fiatal falusi — ő akarta most hadd lássa.

A parasztleány gunzosan mosolyogva keserűen ejtette ki szavait, úgy hogy rögtön kitálatam, milyen szerepe volt neki ebben a falusi drámában.

Föltevésében megerősített az a modor, melylyel a leány az előbb a leányak telfogatást magyarázta, kik a falusiakat szennyeseknek tartják és így biztosra vettem, hogy egy visszautasított szerelmes vagy kéré-

ál előttem. A mezőkről a tücsök hangos czipolása hallatszott, a felhőkön koronkint végigcsikázott a villám.

Az ör most bezarta a sorompót azután visszatért, le kasztotta a kürtöt és abban a perczben a távolból egy éles fütty a vonat megérkezését jelezte.

Nekem most ugy tetszett, mintha a kert sovénye mögött egy arny sühant volna végig; de a vonat eles füttyje nem hagyott időt a szemlélődésre.

Egyszerre csak előtűntek a mozdony veres szemei, tűzokadó szája s a vonat sivitva, döbörögve közeledett, mintha csak a felhőkől szállott volna alá.

Egy másodperczig megállapodott. Azután az ör megfujta a kürtöt... a szegény boldogtalan és a vonat újra füttyölve és bömbölve tova rohant.

Eros lökést éreztünk mintha a vonat valamely akadályba ütközött volna, a szemközi ülések párnaira estem.

Ugy rémlett, kiáltást, hangokat hallok: a mozdony most három ízben borzasztóan füttyölt füttyölt és tova száguldott a lejtőn két sűrű akácshövény között.

A kocsiszakaszban egy ifju, ki egy virágkosárra dölve aludt felrezzent és kérde:

— Mi volt ez?

Más szavakkal ez volt az az esemény, mit tegnap a vegyes hírek között olvashattál kedves Adeleide.

Matilde pedig don Fernandóba szerelmes, ki szintén viszonzza érzelmeit. Lemondana Fernandóról Enriqueta javára, ha nem tudná, hogy az Juliót szereti s Fernandónak csak vagyonára s társadalmi állására vágyik, sőt biztos tudomása van a Julióval folytatott légyottjairól is.

Folyik tehát az ádáz harc a két nő közt s Enriqueta, a képmutató, kit Matilden kívül csak don Justo ösmer igazán, más mindenki a jóság megtévesztésének tartja, a vagyonért, Matilde a Fernandó becsületéért küzd.

Matilde megtudja, hogy Enriqueta ismét légyottra megy Julióhoz. Hogy lealczázza, elkíséri titokban, de vesztere, mert Enriqueta ügyesen elsurran a légyott színhelyéről, őt pedig ismerős hölgyek felismerik. Most Enriqueta őrá hárítja a légyottak és erkölcsatlenségek bűnét s azt, hogy Fernandót Julióval megcsalta, Megjegyzendő, hogy Matilde sorsának ny elbontésében nagy szerepe van don Lorenzo-nak is (Szentes), ki rájong Matildeert s mert az őt nem szereti, félig hülye félig gonosz eszével utána kémkedik, gyanúkok alapján elrágalmazza.

Matilde-t, kinek az egész látszat ellene szól s kitől még don Justo is elfordul, kiűzi a donne Concepcion hazából; még Fernandó is eltaszítja, öngazolását, az Enriqueta ellen szört vadjat senki sem hiszi el.

Most már azon a ponton áll Enriqueta, hogy gonosz eselszövénye teljes diadalt arasson. Az esküvő napján vagyunk csak egy negyed óra vaszt el tőle. Amde Julió levelet ír don Fernandónak, melyben a megcsalt szerelme által hevítve, mindent elmond Enriquetával való viszonyáról s felkéri don Justót, hogy levelet az esküvő előtt adja at Fernandónak. Enriqueta ezt megtudja megjed és don Justótól el akarja csalni a levelet, ami nem sikerül, de Justo nem is adja at. Majd midőn Fernandó kezébe kerül ráfogja Enriqueta, hogy az eüztöt Matilde ragalmait tartalmazza és Fernandó, leendő neje iránt szerelmét és bizalmát tanusitando, eldobja a levelet.

Midőn Enriqueta magára marad, megjelenik az eüztöt Matilde s idegrázó elenethen akarja Enriquetát kényszeríteni, hogy ne merjen Fernandóhoz ne csalja, ne becsületlenítse meg aljasságával. A megszorult Enriqueta sir, könyörög fondorkodik de Matilde az újra megjelenő Fernandó előtt nem tudja s nem akarja magát igazolni s ez az Enriqueta elleni aljas ragalmait miatt megfojtogatva az esküvő végéig egy szobába taszítja.

Mikor Matilde onnan kijön, megtalálja Julió eldobott levelet. Örület szállja meg hogy az ő imádtott Fernandóját felbonthatlan kletlek köti Enriquetához, e becsületen, romlott képmutató nőhöz s midőn az esküvőről visszatér s diadalmamorról tekint végig Matildén, ez többi egy a naszajandékok közül való törrel leszurja, hogy Fernandót megmentsse. Ez a verfont, amely egyedül képes egy gonosz életért elégtételt nyújtani. Fernando most mindent megtud, de már későn s nagylelkűleg magára akarja hárítani a gyilkosság vádját.

Látszik, hogy ez modern sors tragedia. Matilde az anyai gonoszság Kain bélyegét hordozza, Enriqueta megtévesztült gonoszság és képmutató donna Concepcion csupa előélet és elfogultság, don Lorenzo ostoba és rosszindulatú, Fernando mások akarata által rangatott alak, Julió szerelme aljas, mert arulóvá lesz, don Justo határozatlan, elmosódó jellem don Lorenzo egyszerre nevetéses és aljas, Matilde szerencsetlen, ki csupan mások hibájáért s a véletlenek összejátásza miatt szenved, véletlen hozza létre a megoldást is; ha don Justo kellő időben átadja a levelet, ha don Fernando azt felbontja, egész más véget ér a darab!

De e nagy szerkezei hiányok csak utólagosan, gondolkodás után tűnnek elő. Mert E c h e g a r a y dramája oly remekül van megírva, hogy midőn látjuk, teljesen megfődt, megveszteget s egész valónkat le bilincsel.

Színészeink igyekeztek méltók lenni a hatalmas darabhoz. Az est sikerének oroszlanrésze 3 szereplő: a Halm Margit, Fay Flóraé és Szathmáry Árpáde.

Halm Margit igazi művészettel játszotta meg nehéz, visszatérítő szerepét s valóban teljes elismeréssel adózhatunk folyton izmosodó tehetségének, lelkiismeretes szorgalmának.

Fáy megjelenésének s hangjának egész baját, forrásban levő képességének legjavát vitte harcába s nagy diadalt is aratott, mert a 3-ik felvonás után ötször hívták ki s egyszer nyílt színen is megtapsolták; — Szathmáry y nehezen megérthető szerepéből is művészi produkált.

Csigaházy, Vidor és Tánay szintén teljes igyekezettel voltak azon, hogy az előadás színvonalát emeljék. Nem rajtok mult, ha nehéz feladatukat különböző sikerrel alkották meg. Szentes kissé eltulzolta szerepét s az ostoba intrikus szerelmest egészen operetti allűrökkel játszotta.

Mint fentebb említettük, a színház mind n zugában megtelt, a rendezés es összzjáték igen gondos volt.

a—a.

Komáromi Mariska vendéggátékai hosszabb szünet után holnap folytatódna ismét. Mint mindig ugy ez alkalommal is akadtak kedves találgatók, — akik pár heti elmaradását nem rekedtségének, — hanem isten tudja miféle lehetetlen es hihetetlen okoknak tulajdonították s e véleményüknek a színházi pénztárnál is adtak kifejezést.

Komjáthy eleinte bosszankodott, később tréfára vevő a dolgot, nevetett s ilyen kedélyes hangulatában ezt írta Komáromi Mariskának:

Asszonyom — ha ön legközelebb hirdendő előadásait is lemondana, én innét a gyanúsítások elől megszököm, azért nevé at színpadra addig ki nem írom, míg eskü erejével bíró sürgönyben nem tudatja megerkezése nek idejét. Ma a következő válasz érkezett: »Esküszöm, hogy csütörtökön önöknel leszek, pénteken énekelek — ne szöjkék meg színész direktorának másutt sincs jobb dolga s ön meg bele se soványodik a szenvedésbe üdvözi Komáromi.

A Gésák próbái foglalják el most a társulat minden idejét Komáromi Mariska vendégszerelése s a Gésák premierje közötti napokat az igazgató a következő darabokkal tölti be. — Kedden. Makranczos hölgy Shakespeare remek vígjátéka, melyet tavaly nagy sikerrel adott a társulat. — Szerdán a »Hivatalos feleség« melyet mi premierje alkalmával kassza darabnak iteltünk (a közönség is) páros berletben. — Csütörtökön esti előadásban utoljára »Ember tragédiája.«

Uj tag. Az igazgató Csatháry öztöt igazgatót megbízottak illetve színház gazdának szerződtette Csatháry azonkívül néha-néha énekel es játszik boritonja csodás szépen eseng most is — s nagy hasznát veszi a társulat főleg aó operában — — — ha lesz.

A debreczeni opera kérdésében feltesztendők hallgatás után vegra nyilatkozott a belügyminiszterium. Február 1-én érkezett a főispáni hivatalhoz egy leirata, mely szerint az 1898—9. évi évadra a 3000 frt segély megadása, azon feltételekhez köti, melyeket leiratában kívánt — csak azt enged meg, hogy alando színházi zenekar helyett a ketonzenekar ját-zék. — Komjáthy igazgatótól e tekintetben szerződésszerű nyilatkozatot var a miniszter. Az igazgató ezt csak az esetbe hajandó megtenni, ha a városi színházban szabad neki operákat előadni — mert ez időszert a biztosító társaságokkal fennálló szerződés értelmében — n e m s z a b a d kiegészítése — a zenekar megnagyobbítása — jogdjak es az operák anyagának beszerzése melyek a miniszteri leirat szerint a város tulajdona maradnak stb. teljesen igénybe veszik s különben is különös dolog, hogy a város által biztosított színházban csak ugy lehessen egyik elsőrendű műfajt cultiválni, ha ezekre a színházgató a színházat külön biztosítja.

Színházi műsor. Szombaton február 5. N i n e t t e francia operette L. Komáromi Mariskával.

Vasárnap: este I g m a n d i k i s p a p Berczik Árpád nép-zinműve L. Komáromi Mariskával.

Hétfőn K o r n e v i l l e i h a r a n g o k Planquette Robert operette L. Komáromi Mariskával.

Kedden: M a k r a n c z o s h ö l g y Shakespeare vígjátéka.

Szerdán: H i v a t a l o s f e l e s e g, Savage szenzációs zsinműve.

Csütörtökön: A z e m b e r t r a g é d i á j a Madach remek műve esti előadásban utoljára.

Pénteken, szombáton, vasárnap es hétfőn A G é s a k operette L. Komáromi Mariskával.

Királysértő szocialisták.

— Saját tudósítónktól. —

Kis-Várda, február 2.

A szocialista »Földmívelő« című újság es néhány munkakerülő csavargó »elvtárs«-ból álló erdekszövetkezetnek tavaly indított neboldonítói aknamunkája sikerült.

A szabócsimgyei hazafias, a tősgyökeres magyar nép, amely a multban vitéz katonákat, hazaszeretettől lángoló kuruczokat, honvédeket adott a hazának: meg van metelyezve.

Néhány tevtanokban es egyleti hetidijakban utazó szocialista vígész megszállta a könnyen hívő nepektől lakott megyét s titkos gyűlésekben — a melyeken sohasem mulasztottak el a tányerozást a szent szocializmus jelenlévő apostolai számára — beszéltek a népek vagyonszűkösségről, földfelszáról es mas hasonló kényelmes eszközökről a boldogulásnak.

Faluról-falura járva bujtogatták a népet a közrend es a birtokos osztály ellen A fel-revezetett népet aztan azonnal szerveztek is »Földmívelő egylet« címen talalkozó helyről gondoskodva, ahol mindennap összejönnek es kölcsönösen bolondítják egymást a szerencsetlen beugratott tagok.

A szervezés könnyen ment, mert a »köz-ponti kiküldött« néven szereplő bitangoló elv-kereskedők a következő módon hívták fel a körmönfont hazugságokkal előzőleg jól megpuhitott népet:

Minden munkás testvér s munkát csak együttesen megállapított árért vállalhatnak. Aki 2 frton alul megy napszamba, azt agyon verik, mint a kutyát. A földeket a munkások egyenlően felosztják egymás közt, de reszt csak az kap, aki belép a »Czuczilisták« köré es fizet hetenként 12—20 krajczárt a szent ügy czeljaira. A ki tagját fizet, az nem tartozik katonáskodni sem.

Természetes, hogy a jambor nép nem akar kimaradni a nagy osztozkodásból s minden szegénysége daczára kifizeti a taksát es hirdeti, hogy ő »Czuczilista elvtárs.« Aztan várja az osztozást, aminek terminusát a vezér urak akkor fogják kihirdetni, amikor a földfelosztási tervezet kézen lesz. Ez az osztozkodási tervezet képezi a helyi földmívelő egyletek gyűléseinek legfőbb tárgyát es az elvtársak nagyon gyakran beverik egymás fejét, mig egy-egy darab föld jövő tulajdonosat kijelölik.

A kisvárdai járásban levő Karász községben szintén működik egy ilyen »Földmívelő egylet.« A mult heten jelentettek a szocialista heroldok, hogy három elvtárs s vasárnap beszédet fog tartani, amelyre a felségés nép tisztelettel meghívatik es Marx es Lassalle nevében felkéretik, hogy apró pénzt is hozzon magával.

Vasárnapra össze is gyűlt a falu apraja nagyja, hallgatni a szónokokat, akik rémséges bádar dolgokat beszéltek össze, ami azonban a népek nagyon szép »szavazás« volt föld-felosztásról es »üsd a zsidót«-ról levén benne szó.

A gyűlés persze nem volt bejelentve a főszoigabirónál! Ezt nem szokták a vezér urak megtenni, mert a hazugságokhos hatóság személy vagy uri ember veszedelmes tanu lenne, aki esetleg in flagrantia lealczáthatna a hazudozókat. Daczára ennek, azonban néhány

tökeletesen hallgatta az előljáró sértő szavak bujtogaltja

Az es a hárs Kisvárdán azonnal könyvet kir. ügyel madarat, fogságba

A nyére ezérek elfnyos bef hatóság

Az az egész vardára a megb

He 80—100 keze b

Fé mes ha var son sége ele potott rásbirós szobak

A megrkér

A

A já donak get ten megsé ügybet vangh ügyes helyez Budapest akkor

dett telte lyezés

tömeg elvaku

már r atól, szako dorók

szuro s a r litotta

vonu a ese

jövün

széln

izgat gyalt culat kiser kérte Kisv

rögtü husz

bár esen elbo

— u

tökéletesen el nem bolondított ember is hallgatta a szónoklatokat, akik jelentették az eljárásnak, hogy a három vezér sértő szavakkal már a király személye ellen bujtogatja a népet.

Az eljárás erre a gyűlést feloszlatta és a három czinkost elfogatta és bekísértette Kisvárdára, hol V a y Péter kir. járásbíró azonnal kihallgatta őket, s a felvett jegyzőkönyvet indítványtétel végett a nyiregyházi kir. ügyészhez küldötte át. A három jó madarat, pedig további intézkedés vizsgálati fogságba helyezte.

A kárászi elvtársaknak persze nem volt inyere ez a dolog, s attól tartva, hogy a vezérek elfogatása a földfelszántás ügyére hátrányos befolyással járhat: felette elkeseredten a hatóságok ellen.

Az új folyamán aztán elhatározták, hogy az egész kárászi szocializmus bevonul Kisvárdára és onnan addig nem jönnek el, míg a megboldogultakat ki nem szabadítják.

Hétlőn reggel fel is kerekedett vagy 80—100 ember, kapával kaszával felfegyverkezve bementek Kisvárdára.

Feltűnényre járt az idő, mikor a nemes had megérkezett a járás színhelyére s a városon végig vonulva a járásbíró helyisége elé vonultak, hol egy percze megállapított a csapat, majd pedig beözönlött a járásbíró helyiségébe s ott elárastották a szobákat.

A járásbíró vezetje, V a y Péter megkérdezte tőlük, hogy mit akarnak?

A nép erre hangos kiáltással válaszolt: — Adják ki a vezéreinket!

A járásbíró persze nem mutatkozott hajlandónak a népakarat eme megnyilatkozásának eleget tenni. Megmagyarázta nekik a népmitók megsérteték a király személyét, királysértési ügyben pedig a budapesti kir. törvényszék van hivatalos itélni. Az iratokat áttette a kir. ügyészhez, s ha az a bűnösök vád alá helyezését fogja kérni, úgy felszálltatja őket Budapestre, ha pedig felmentő indítványt tesz, akkor szabadon mehetnek.

A földszomszág nép azonban nem elégedett meg e magyarázattal, és dühösen követelte az elfogottak azonnali szabadlábra helyezését.

Erre a járásbíró erélyesen felszólította a tömeget a távozásra, de sikertelenül, mert az élvakult nép tovább ordított és követelődött.

Mikor a járásbíró látta, hogy szavakkal már nem boldogul, s mivel tartani lehetett attól, hogy a vasvillas parasztok még erőszakosságra is ragadtathatják magukat, csendőrököt küldetett.

Pár perc múlva öt csendőr feltűzött: szuronyjal meg is jelent a járásbírósnál s a nép mellének szegyezve a szuronyt, kiszorították a kiabálókat az utcára s ott felszóltatták, hogy azonnal hagyják el a várost.

A nép a csendőröktől való félelmében vonult is kifele, de közben hangosan kiabálta a csendőrök felé:

— Ha kevesen voltunk százan, majd jövőnk ezren!

Egyelőre azonban haza mentek. Megbeszélni a további teendőket.

A szocialis intervenczió Kisvárdán nagy izgatottságot keltett. Mindenütt élénkeu tárgyaltak az esetet s a főszolgabíró a közhatalmat meguygatása, és az esetleges hasonló kísérletek megakadályozása végett táviratilag kérte az alispánt, hogy katonaságot rendeljen Kisvárdára.

Miközben az alispán a hír vétele után rögtön intézkedett is s még aznap egy század huszárság érkezett Nyiregyháza felé.

A katonaság egyelőre Kisvárdán marad, bár úgy itt: miot a környéken mélységes csend van, de hogy mi adhatja magát elő az elbolondított nép között, azt nem tudni.

Karhatalom és katonai erő nélkül már — úgy látszik — nem lehet boldogulni.

Sikkasztásért elítélt miniszteri titkár.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, február 3.

Az igazságszolgáltatás sujtó keze ismét utólért egy szerencsétlen embert, ki magas társadalmi állása és zseniális volta dacára a sikkasztás aljas bűntényének elkvetésére vetemedett, tönkre téve meggondolatlan lépésével fényes jövőjét.

Ptekő László belügyminiszteri titkárról van szó, kit a múlt hó 28-án sikkasztás és okirat hamisítás vádjá miatt allítottak a budapesti kir. tszék elé.

Petkő sikkasztása a következőképen történt: Kiváló tehetsége folytán 1884-ben miniszteri titkárrá nevezetett ki s ekkor átvette az országos törvénytar szerkesztését. Itt kezdte meg bűnös üzemleit. A gyenge ellenörködést, melyet vele szemben gyakoroltak, arra használta fel, hogy a törvénytar elarusított példányából befolyt összegek nagy részét saját céljaira fordította, e mellett nyugtakat hamisított, úgy hogy 1883 óta jogtalan vagyonszerzése csak a példányok révén meghaladja a 50 ezer forintot.

A bünper anyagát a törvényszéknek Goglák min. számtanácsos szolgáltatta, ki Petkő ellen a miniszteriumban eszközölt vizsgálatot vezette. A védői tisztséget Eötvös Károly vállalta el.

A múlt hó 28-ika óta folytonosan tartott végtárgyalás során számos tanut és szakértőt hallgatott ki a tszék, kiknek vallomása és szakértői véleménye mind jobban-jobban fenyt vetett a vádlott bűnös üzemleire. Ezek közt Petkő felesége is igen terhelő vallomást tett; férjét könnyelmű, pazarló embernek nevezte, ki elhanyagolta őt és családját.

Petkő tiltakozott a vád ellen, azt allitván, hogy felesége bosszúból tett ilyen terhelő vallomást merl nem egyezik az elválasba mi iránt neje a keresetet megindította ő két gyermekét mindenek fölé helyezi s a válasba nem egyezik soha.

Ez a családi jelenet kínos benyomást gyakorolt gyakorolt a bírakra is s nagyban do minált a bün tényálladékanak megállapításánál.

A hosszadalmas végtárgyalás kedden nyert befejezést, dacára Eötvös Károly remek védőbeszédének a kir. törvényszék Petkő Lászlót a hivatalisikkasztatás és négyrendbeliközokirathamisítás bűntettébe g b ü n ö s n e k m o n d t a k i s e n n é l f o g v a n é g y é v i f e g y h á z r a e s a k ö z o k i r a t h a m i s i t á s b ű n t e t t é b e 5 0 — 5 0 f r t e s e l e g t o v á b b f e g y h á z r a v á l t o z t a t h á t o p e n z b ű n t e t t é s r e í t e l t e.

Petkő az ítélet ellen fellebbezést jelentett be, e védő is fellebbezett nemkülömben a közzaváló is Petkő terhére.

Ezzel véget ért a bűntény letárgyalása végképen az igazságszolgáltatás csarnokában. A közvélemény azonban foglalkozni fog egy ideig vele, mert megdöbbenést keltő jelenség hogy a közel multban olyanok felett történt az át a törvényszék, kik műveltségüknel fogva a közzjő érdekében sokat, nagyon sokat tehetek volna.

Vajha eltakarhatnók ezt s az ehhez hasonló eseteket a sstenadta nép elől.

Ujdonságok.

* **A bakfis bál.** Így hívja mindenki a fiülérgylet teaelélyét s méltán, mert a világnak azok a legbájosabb teremtsései, kiket ezen a fura néven ismer a társadalom, itt tanulnak bele a nagylányságha. hogy egy-két esztendővel később már mint bálkirálynők hódítsák meg a férfi világot. Az idén is sok bohó kis leány szive repes anuak a hírnek hallatára, hogy holnapután szombaton elérkezik a várva várt nap, amikor ő is nagy lányként szerepelhet... Istenem, mily boldogság is lehet az, nagy leánynak lenni gondolja magában valamennyi mikor már nem csak az Alföldy Károly parkeje a világ s a mások nem csak

egyszer egy évben nyilik meg előttük — a filérestélyen!... Azonban a türelem rózsát terem s a ki a bimbót meg nem becsüli, nem érdemli meg a rózsát! Ezért aztán jó szízzel gondolkodnak a mi bakfiseink arra a nagy bimbóbokretára, a melyet szombaton kötnek a bálteremben s a melynek részei ok maguk lesznek...

* **A népkonyha január havi forgalma.**

A városokban jötekonyan működő népkonyha megnyilt f. évi január 10-én. Mőködésben volt tehát a mult hóban 22 napon át. Ez idő alatt kiosztott 2894 adag ételt. Ez adagok közül fizetve volt 10 kr.-jával 220, fizetetlen, tehát teljesen ingyenes 2674. Az étkezők atlaga naponként 132. Legőbbben, azaz 184-en vettek idáig igénybe a népkonyha január 23-án. Az többi napokban az étkezők száma mindig 170-en felül volt. E számokban hovatovább szaporodik. Legujabban a szegény kollégiumi tanulók közül is többen kapnak ott ingyenes ebédet. — Kiadott a mult hóban a népkonyha 253 frt 25 krt. Ebben azonban benné van a felszolgáló személyzet díja, valamint a beruházási költség is. Atlag véve naponként egy-egy adag ebéd 8 és 7/10 kr.-ba került. — E pusztá számok a legkésebben szőlo bizonyosságai annak, hogy mily nagy szükség van Debreczenbe a népkonyhára és mily elismerésre méltó az a nőegylet mely a város és a társadalom segítségével azt létesítette és fenntartja. Amde ez a kez l között levő összegből, számítása szerint csak e hónapban láthatja meg el a szegényeket mely leg ételt, holott az inség folyton növekszik s márcziusban éri meg el tetőpontját. A hatóság és a társadalom fokozott támogatására és adakozására van szükség. Eddig mintegy 160 frt pénzádomány gyűt be a természetbeli adományokon felül. Ujra meg újra felhívjuk a vagyonosabb közönséget az adakozásra. Jobb helyre bony nem adhatják gzt, mivel őket az isten megáldotta.

* **A bejelentésihivatal** már összeállította a mult hóról szőlo kimutatást. E szerint 203 közigazgatási, 112 kihágási ügydarab érkezett be és nyert elintézését; 114 cseledekönyv, 1 db igazolási jegy s 26 db ideiglenes igazolvány adatott ki. A bejelentési lapok száma 15914. E mellett 5597 esetben adott fle világozítást a bejelentési hivatal.

* **Az iszákosság áldozata.** A szegényebb neosztálynal eharapózott ivasszenvedely ismét áldozatot követelt. Balogh Eszter 65 éves munkás asszony az a szerencsétlen, ki a helyett, hogy táptáló ételeket vett volna magához, nagy mértékben fogyasztotta a gyilkos patikát, tegnap aztán utólérté végzete. — Tetetlen egyik kocsmá előszobájában összeesett s hirtelen meghalt. Felbonczolták s ekkor azt konstatalta a törvényszéki orvos, — hogy a nagyfoku iszákossága következtében szívvelhűdés érte.

* **Hizlalt rostélyos Márkusnál.** Tulajdonkép értelmetlen valami, de azt tekintve, hogy jó, az ember megbocsátja az értelmetlenségét és megeshi. Igazában nem a rostélyos a hizlalt, hanem az ökör, de hizlalt ökröt még rostélyos formában is csak ritkán lát Budapest, érthető tehát, hogy a husára nem akad még magyar műsző. A hizlalt ökör fölmege Becsbe s ott a hol már a lőből is lehet peccsenye, sütteti és főzeti meg magát. Hiszen nem baj ha német hizik drága husától, legalább nagyobb quótát fizethet, de nagyobb baj, hogy nálunk is drága a hus és a drága husnak hig a leve. Most azonban megakarják nyitni a budapesti közzvágőhid vendégmarasztó kapuit a hizlalt ökröknek is. Schábert Nador-utczai mészáros állt be peccsenye reformátornak. Ugy gondolkozott, hogy a marha azért marha, hogy kikerülje a magyar fővárost; de az ember azért ember, hogy idehozza és mégis megegye; megpróbálkozott a hizlalt ökörkivandorlás megakasztásával. Nem egyebet tennie, csak azt, hogy Aradról, ahol a sorsukra előkészítik, Budapestre dirigáltatta őket. Márkus Jenő jőnevű vendéglősnök rögtön kísérletet tett ezzel. A debreczeni közönség már a mai naptól kezdve megizlelheti a hizlalt ökör rostélyost.

* **A jogász és tisztviselőkör közgyűlése.** Eddig helyszüke miatt nem rendezhettünk bővebben a jogász-és tisztviselőkör közgyűléséről, mely vasárnap d. e. 10 órakor volt megtartva. A kör tisztikarát egyhangulag választották meg.

Elnök Puky Gyula, alelnökök: Lengyel Imre, Dobiecki Sándor Titkár: dr. Szücs Geza Pénztáros: Harmath Gergely, Könyvtáros: Sapka János, Körgazda: Vatai Géza. Ügyész: Szilágyi Imre. Választmányi tagok: Balogh Imre, Bartók Agoston, Boczan Elemér, Csáth Zsigmond, Ericz Ernő, Geresi Kálmán, Igyártó Sándor, Jaszencsak Sándor, Kola János, Komlóssy Arthur, Konez Ákos, Köcsényi Sándor, Márk Endre, Materny Lajos, Miskolczy Jenő, Molcsányi Lajos, Papay János, Siegmeth Károly, Szell Farkas, Suhayda József, Unger Gusztáv, Wolafka Antal. Számvizsgáló bizottság: Tikos József, Werin Sándor, Györy Kálmán, Val. pótagok: Dr. Tüdös János, Laber Mihály, Zimmermann Gyula, Juhász Ignác.

Az elnöki jelentésből megtudtuk, hogy a kör a rozsa-téri Reichmann-féle ház összes emeleti helyiséget bérevelte, azt csinosan beburkoloztatta, egyszóval minden csinnal és izlessel felszerelte. A kör múlt évi bevétele 3281 ft. Kiadása 2477 ft volt, így a számadás 814 ft fölösleget mutat. Az 1898 évi költségvetést 3224 forint bevétellel és 2799 ft kiadással alapították meg.

* **Gyászhir.** Sepesy Kálmán a Phoenix bizt. társaság közszeretében álló hivatalnokát mély fájdalom érte: kis leánya, Maria két napi rövid, de szenvedés teljes élet után elhunyt. Enyhítse a fiatal szülők fájdalmát az őszinte részvét, melyet nagyszámú ismerőseik körében találkoznak.

Egy újabb fölfedezés.

— Az égitestek villamossága. —

Haszatlanul fáradoznak oly sokan kimutatni, miben különböznek működésükre nézve a tűz és a villamosság. Mindenki tudja ezt, ki valaha e két tűneményt látta, vagy csak hallott is rólok. De szellemünk törekszik ismereteink rendszerébe egységet hozni; nem tűri, hogy mind a négy jelenség megfigyeltése külön a saját állásunk fel és csak ott véli valóban a természetet látni, a hol a legkülönbözőbb tűnemények között a legegyszerűbb törvények állanak fenn s a hol a legnagyobb erőpazarlásban is bamulatos takarekosság nyílik a eszközököt illetőleg.

Ezeket olvassuk Schelling, a nagy bölcselő iratai közt, aki a filozófia történetében oly korszakalkotó egyeniség. Az általa említett egységre való törekvést a természeti törvények kimagyarázására nézve feltaláljuk már a legregibb bölcsészeti rendszerekben is s tevéleg igen e örekből momentumot képez ez a törekvés az emberi szellem fejlődésének történetében egészen napjainkig. Mar miletoszi Thales szerint (640 Kr. e) minden vízből keletkezett. Miletoszi Anaximenes (525 Kr. e) és apollóniai Diogenes a levegőt, etezusi Heraklitos (500 kör Kr. e) pedig a tüzet tartják minden dolgok őslényegének; Ezek és más bölcsészeti rendszerek melyeket évezredek óta napjainkig tanítottak, mind oda törekszének, hogy a természeti tűneményeket egyetlen őslényeg mint alapra fektessék.

Azonban a természeti tűnemények ily egységet kimutatni egyike a legnehezebb feladatoknak, melyek megoldására a modern természettudomány hívatva van. Az induktív módszerrel elért nagyszerű eredmények ma már mindinkább valószínűvé teszik azt a feltevést, hogy az általános ítélet, fény, hő, villamosság és mágnesség tűneményeiben nyilvánvalóan ugyanazon közös erőnek a módosulásai. A fényt és hőt, mint azonos etherrezgéseknek a villamosságot és a mágnességet, mint egy és ugyanazon tömeckszorgasnak eredményét ismerjük.

E felteves helyes voltát — legalább részben — az által igazolhatjuk, ha sikerül kimu-

tatni a villamosság elterjedését a világ minden ságában. Hogy a villamosság a kiszabott pályán fut tova az Océanon és összeköti az egymástól távolos szárazföldeket, hogy mért-földekkel viszi tovább az emberi hangot s mint fenyő nap világít . . . ma már teljesen hétköznapi dolog. De hogy a világűr is kitölti s a Föld és eg között működik, ezt csak a legújabb időben, a villamossági tűnemények gondos észlelése alapján kísérletek meg bebizonyították.

Az idetartozó fejtegetések sorában kétségkívül legfigyelemreméltóbb az, amelynek alapját a Kanti-Laplace-fele theoria képezi. Tudjuk, hogy a theonia szerint a Nap és a bolygók anyaga eredetileg ködtömeg volt, mely keletéről nyugat felé haladó irányban forgott ten gelye körül. A ködtömeg lassankint lehült a világűrbe való folytonos hő kiugrás miatt, gömbbe tömörült össze s a térfogat kis-ebbé és foytan tetemesen növekedett forgási sebesség következtében gyűrűs váltak le róla; e gyűrűkből idő multával bolygók képződtek s ezek a központi tömeghez hasonló módon mellék-bolygókat (holdakat) hoztak létre. Így született a Nap a hold és a bolygók (A lehülés miatt összehuzódás naprendszerünk bolygó in ma is észlelhető).

E theoriából kiindulva Secchi Werner Siemens és mások fontos következtetésekre jutottak, melyeknek kvintesszenciája a következő.

Va amely ködanyag összehuzódásánál erős villamosságfejlődés áll be és éppen ezért minden égi testen meghatározott mennyiségű villamosságnak kell fethalmozva lenni, mely a világűrben távolabb levő égitestekre hatást gyakorolhat. A fejlődő villamosság tömege minden égitesten különböző.

A Napon kétségkívül sokkal nagyobb, mint a földön. A Nap villamossága megmészolag hat a földre; Nap és Föld együttvéve villamos gyűjtőkészüléknek képeznek, melynek elválasztó dielektrikumát a Nap fotoszférája és földünk legköre alkotják a világűr kitöltő etheren kívül. Ha a Nap villamosságát pozitívoknak tekintjük a Föld negatívval van terheve s ily módon Földünk egy a világűrben elszigetelt, villamossággal telt kis gömböt képez.

E hypothesis valószínűséget nyer amaz észleletek alapján, melyek a földön megfigyelt mágneses és villamossági tűnemények a nap felületén mutatkozó változások összefüggésére vonatkoznak. A nap felületén tudvalevőleg távesővön át a fekete napfoltokat látjuk; számuk szabályszerű periódusokban nagyobb vagy kisebb s 11 évenként maximumot ér el. Egy másik fontos, a Napon végbemenő változás az, melyet napfáklya vagy protuberanciáknak neveznek.

1869-ig ezek csak napfogyatkozások alkalmával azóta azonban Hugin elmés készüléke segítségével közönséges viszonyok között is megfigyelhetők. Spektral készülékkel való vizsgálatok oda mutatnak, hogy a protuberanciák a Nap felületén dühöngő viharok következményei, melyek által izzó hidrogén tömegek több mérföldnyi távolságra dobatnak ki a Nap gőzköréből.

Észleletek alapján ez is csaknem kétségen kívül állható, hogy a napfoltok és napfaklyák fellepte észrevehető zavart okoz a mágnesű lengésében és hogy a napfoltok maximuma alkalmával a mágnesű-báborogások is legnagyobbak és leggyakoribbak.

Ezek után feltehető, hogy a Napon foltok és faklyák alakjában nyilvánuló változások a Nap villamosságára és miatt Földünk-re is befolyást gyakorolnak.

A villam és mennydörgés, az északi fény és Szent Elmo tüze néven ismert elektromos fény tűnemények mind igen egyszerűen magyarázhatók ki e hypothesis által.

Ma már senki se vonja kétségbe, hogy a zivatarok villamos erőik nyilvánulásai. De igen is különböző vélemények uralkodnak a felől, mi az oka hogy a felhőkben ily roppant mennyiségű villamosság gyűl össze. Egyes természettudósok e villamosság forrását a vizgő megsűrűsödésében mások a Föld felületen

levő víz gőzzéváltozásában s az e közben létrejövő surlódásban keresik. Ismét mások a felhők villamosságát a szilárd föld, vagy a légköri negatív töltésének tekintik stb. Vége köv.

CSARNOK.

Kegyetlen.

Irta: Varga Ilona.

Jertek gyerekek mesélek valamit, szólt a szép szőke hajú Anna, a legidősebb nővér, a szobába zajongó gyerekeknek. Hanem aztán csendesesen legyettek és figyeljétek.

Mindnyáján oda hagyták játékaikat s a szép mesemondó köré ülve, várták a mese kezdetét. Még Pista is, aki már harmadosztályos gimnazista volt és szörnyen büszke volt arra, hogy ő már a Robiansont olvashatja, — még ő is felre tette könyvet s oda ült a többi közé.

A mellékszobában papa és mama, élénk diskurzusba voltak merülve. Úgy látszik, valami komolyabb dolgot pendítettek meg, mert még a hallgatagon köztük ülő Annát is kiküldték a szobából a gyermekekhez.

Máskor talán kedvetlen arccal engedelmeskedett volna, hanem most nem bánja, legalább nem veszik észre rajta a borús hangulatot. Pedig hiába is igyekszik a szokott jó kedvét magára erőszakolni, nem sikerül. De hát miért is tudja az ily csekélyeszet annyira a szívére venni; azért bankódni, hogy Béla már egy hete nem volt náluk. Hisz nem is érdemes rája gondolni. Az igaz, hogy amikor utolszor náluk volt, valami csekélységen összepereltek és ő haragosan távozott. De hát az gyerekség volt, azért nevetséges ennyire neheztelni, hogy még felejök sem néz. Hanem, ha Béla így cselekszik, majd ő sem lesz külön, majd hógnya egyszer mégis meglátogatja, rá sem néz, adja a haragost és nem fog neki megbocsájtaní soha.

— Mesélj már édes, — nógatta a kis Gizi a legkisebb.

— Jól van hát, hallgassatok ide.

— Volt egyszer egy gyönyörű szép királyleány, olyan nagyon szép volt, hogy a földön nem volt párja. Hosszu arany haja a földet septe és úgy ragyogott, hogy majd megvakította az embert. Szája oly picziny volt, hogy csak gyűszűnyi pohárkából tudott inni és oly piros, mint egy kis rózsabimbó. Napközbe nem ment ki soha, mert felt a kivanási emberek szemétől, kik megbámulták. Csak este — mikor a hold világított — sétált ki nagy kertjükbé. Leült a puha fűre s felvetette nagy kék szemét az égre. A csillagok mind kiültek bámulni a csodaszép szű csillag szeméit, mely még őket is megszeppenitette.

— Akkor annak olyan gyönyörű szeméi lehettek, mint neked — szakította felbe a mesét Gizike. (A Gizi hamar megtanult bókolni.)

— Miért?

— Mert hallottam egyszer, amint Béla bácsi mondta neked, hogy: magának édes Anna a szeméi úgy ragyognak, mint a csillagok.

— Hallgass te kis fecsegő! — szólt Anna vérvörösré vált arccal.

— Halljuk tovább, mesélj még Anna, kéri a gyerekek mind.

— Hat egyszer, amint ott ült egy fa alatt a szépséges király kisasszony s nézett fel az egekre, hát hirtelen . . .

Megakadt a szó a mesélő ajkán, az ajtó halkán kinyit s egy szép sugar barna ifju állt a küszöbön.

— Béla bácsi! — ugráltak fel örömmel a gyerekek, nyakába kapaszkodva, majd lehuzták lábairól.

Anna meg sem mozdult helyéről, várta, hogy az ifju üdvözölje.

Kérdéseire hidegen felelt, csak úgy immel-ámmal. Láthatólag rosszul esett az ifjunak ez a fogadtatás Anna részéről.

Atment a másik szobába köszönni a szülőknek, valami ürügyet talált ki az egy heti elmaradás oka felől.

Nem soká maradt itt, a gyermekek nem hagytak neki békét, ki kellett mennie a gyerekszobába.

Anna az asztalnál ült, elővette Ilonka hugának feladványát kidolgozás végett. A lámpa fénye epen arczára esett s úgy vette észre Béla, hogy most sokkal halványabb, mint szokott lenni.

Oda ült mellé, — szemeibe igyekezett nézni.

— Anna — szólt csendesen — úgy látom, hogy még mindig haragszik reám a multkori csekélységért. Lehet, hogy egy kicsit udvariatlan voltam, mert nem adtam igazat magának édes Anna. De most bűnömöt megbánva, bűnbánó szívvvel kérek bocsánatot. Nem tudtam tovább megállni, hogy ne lássam. Eljöttem, itt vagyok! bocsánatáért esedezve, ez utolsó szót oly szépen, kérően ejte ki, hogy Anna szívét valami melegség futotta átt, hanem azért hideg arcot öltve, szokatlanul ült helyén.

— Nem szól, hallgat; tehát annyira haragszik, nem bocsájt meg?

— Nem!

Sapadán emelkedett fel az ifju, s remegő hangon mondá:

— Nagyon kegyetlenül bánt el velem, hogy megérdemlem-e, azt kegyed tudja. Isten vele Anna!

Atment a másik szobába bucsuzni, kérdéseikre, hogy miért távozik el oly hamar, azt hozta fel, hogy egy barátját kell meglátogatnia.

Anna szeméhez kapott, hogy egy kis fényes könnyecseppet töröljön le, mikor az ajtó bezárult mögötte. Egy kicsit nehéz szívvvel sohajtott fel:

— Talán mégis rosszul cselekedtem, hátha nem érdemli meg?

II.

Már egy hónapja annak, hogy Béla nagybátyjához utazott falura. Ugy látszik, nagyon jól érzi magát, hogy nem kívánczik hazára. Nem is lehet azon csodálkozni, sok szép leány van ott. Anna is ismer egyet közülök, valamikor barátneje is volt, mikor egyszer iskolás leány korában a szülőfalun töltötte. Akkor is szép volt, hát még most. Ugy lehet Béla is úgy gondolkozik, hogy érdemes egy várost elvezetnie ott hagyni, egy szép falusi kislány szeméért.

Hiába is akarta magával elhíttetni Anna, hogy Béla nem érdekli. Akármint is igyekező, vele nem törődni, — gondolatai mindig nálá időztek.

Ilyenkor, mikor rajta kapta magát, idősen kiáltott fel: Nem! csak azért sem fogok többet reá gondolni, — nem érdemli meg!

Kis szobájában ült Anna, kézi munkájával elfoglalva. Gyorsan öltöztetett a szép himzűszen, míg gondolatai messze kalandoztak. A szoba esendjét csak az óra egyhangú ketyegése — és a kis kanári madár felsattogó dala zavarták.

A gyerekek egy távoli szobába játszottak kérték pedig az ő kedves Anna nénjüket, hogy legyen velük legalább egy brácskát. Nem ment, nincs kedve semmihez. Pedig a kis Giz váltig panaszkodott, hogy egyik bábujának kivan a karja ficzmitva. Gyuszika a gőzösnék csavarját rontotta el s ezeken a hibákon csakis Anna tudna segíteni.

Édes anyja lépett a szobába, kezében 1 nyitott levéllel.

— Gyermekem — szólt — hald a legújabb hírt. Most kaptam levelet K... ből, Gyula bácsi írja, hogy Béla szombaton fog jegyet váltani Bartha Jolannal, azzal a szép leánnyal, kit te is ismeresz.

Halálsapadtan kapaszkodott a szék támlányába, attól félt, hogy rögtön leszédül. Nagy erőfeszítéssel tudtak csak könnyeit vissza tartani, hogy édes anyja ne vegyen észre semmit. Mikor ismét egyedül volt a szobába, nem tudott magán uralkodni, leborult a kis varóasztalára s egy hónapig visszatartott heservét önté ki zokogva.

Most tudja már, hogy mi volt neki Béla, hogy mennyire szereti, mikor már elvesztette. De úgy kell, — miért is volt hazzá olyan kegyetlen,

Mikor bocsánatért esedezett, nem hallgatta meg, hagyta menni, mert jó esett szívének egy kicsit megkínózni. Oh de nem tudta, hogy így fog végződni, hogy oly hamar vigasztalódik,

Az ajtó csendes kinyíltát nem vette észre Anna, azt sem látta hogy egy szép barna ifju lép be rajta s halk léptekkel közelít felé, megál közvetlen m llette, lehajolva felveszi az el ejtett levelet, elolvassa, nem tud vissza fojtani egy moselyt.

— Anna, szólalt meg halkán:

— Béla! sikoltott Anna fel ki akart futni a szobából.

— Ne szaladjon édes Anna. — ra gadt meg kezét, — maradjon, — mindent tudok, tudom, hogy szeret, hogy én értem hullottak könyöjei.

— Nem, nem!

— Ne tagadja, ne tegyen megint boldogtalanná, mikor most olyan boldog vagyok Halgas-on meg, mindent elmondok: Négy hete annak, hogy szenvedek önért Anna, nagyon boldogtalannak éreztem magam mert szeretem és szerelmem nem viszonzottatik, úgy hittem, Megkellett róla egészen győződnöm. Felkertem Gyula bácsit, hogy tudassa magokkal édes Anna eljegyeztetésem híret, ami pedig csak merő koholmány, csak azért találtam ezt ki, hogy megtudjam, hogy miként fogadja a hírt. Egész veletlenül jutottam ebbe a kis szobába, de megtudtam, hogy az én kis Annám szíve csak értem dobog, mert elolvastam a levelet s mindjárt tisztába voltam azzal, hogy azt a könnyeket az én eljegyeztetésem hírére hullatta.

— Igaz volna ez? hát nincsen menyasszonya?

— Nincs de ha édes Anna akarja, úgy lesz s olyan szerelmesen nézett szemébe, hogy Anna mindent megbocsájtott. Azért sem haragudott, mikor Béla gyöngéden karjaiba zárta s ujára húzta a — jeggyűrűt.

Boldogságtól ragyogó arcczal mentek a mama elé. Az ajtó előtt átkarolta menyasszonyát Béla — és tulboldogan suttaga neki fülébe:

— Hát igazán megérdemlem e kegyetlen bánásmódot?

Nem, nem! Hanem én vagyok érdemtelen szerelme.

— Nem, azt nem szabad mondanod, édes kis kegyetlenem, — szólt Béla, egy csókot csattantva el bájos jegyesének rózsás ajkán.

Eugen herezeg szobor sorsjegyek

Utolsó

előtti hét.

Főnyeremény

75.000 korona érték

Sorsjegyeket 50 krjával ajánl:

Közgazdasági bank Debreczen.

Alföldi takarékpénztár Debreczen.

Szent-Királyi Tivadar

köönlegességi áruda, Debreczen.

A bélyegtörvény 209. §. 2. p. al. bélyegmentes.

A legjobb és legolcsóbb sorsjegy

A Tisza Kálmán, br. Bánffy Dezső, gr. Tisza Lajos, br. Vay Béla, és gr. Dégenfeld József urak

védnöksége alatt kibocsátott

Kolozsvári

szeretetház

sorsjegye,

mely áll 4 főnyereményből 57.000 korona értékben, továbbá

3996 nyereményből 103.000 korona értékben, összesen

4000 nyereményből

160.000 korona értékben.

A legkisebb nyeremény mind a két húzásnál 10 korona.

I. húzás 1898. február hó 10-én.

II. húzás 1898. április hó 10-én.

Mind a két húzásra érvényes sorsjegy ára

csak 2 korona.

Kaphatók:

a rendező bizottságnál Kolozsvártt, továbbá minden sorsjegyelárusító helyen.

1898

Vetés ideje: Augusztus és szeptember.

Ültetés távolsága: 15—20 cm.

Talaj minőség: A legjobb trágyázott.

Mauthner-féle magvak.

Aussatzzeit: August und September.

Pflanzenweite: 15—20 Cm.

Bodenbeschaffenheit: Gut gedüngt.

A Mauthner-féle

hirneves

konyhakerti- és virágmagvak

zárt és hatóságilag védett csomagokban, a törvényesen bejegyzett

medve-védjeggyel

valamennyi nagyobb

fűszer- és vaskereskedésekben kaphatók.

A Budapest, Andrási-ut 23. szám alatt létező Mauthner Ödön cég csakis olyan csomagoknál vállal teljes jótállást egészen friss és valódi magvakért, a mely csomagok ragasztva, a medve-ábrával és a Mauthner névvel jelezve, úgy a mint a mellékelt rajz is mutatja.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír cégnyomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték cégnyomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és béli meghívók.

Eljegyzési kártyák

nagyon olcsón.

Részvények, szelvények, elsőbbségi kötvények, értékpapírok, évi jelentések, zárszámadások, rovatos iverk, tabellák.

Gyászjelentések.

Hangverseny műsorok. Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Különlegességek kitünő magyarsággal helyesen kiállított **ÉTLAPOKBAN.**

Pinczérszámlák bor és sör czimkéik.

Napilapok, hetilapok, szaklapok, képes folyóiratok előállítása

diszes, pontos és jutányos kivitelben. Ezek szétküldése (expediálva.)

Bármily terjedelmű regények, elbeszélések, költemények, tudományos és szakmunkák előállítása.

Névjegyek 50 krtól kezdve.

A „Debreczen” kiadóhivatala.